

G. K. Česterton
Skandal
oca Brauna

Preveo

MILAN MILETIĆ

Bukefal | 2020

Skandal oca Brauna

Ne bi bilo lepo beležiti pustolovine oca Brauna, a ne priznati da je on jednom prilikom bio umešan u grdan skandal. I danas ima onih, čak možda i iz njegove pastve, koji bi rekli da je na njegovo ime pala neka vrsta ljage. Dogodilo se to u živopisnoj meksikanskoj drumskoj krčmi na prilično lošem glasu, kao što se kasnije ispostavilo; a nekima je izgledalo da je sveštenik dopustio da ga sopstvena romantična crta i saosećanje prema ljudskoj slabosti, dovedu do nerazboritog i neskladnog ponašanja. Priča je, sama po sebi, veoma jednostavna; i možda se iznenađenje koje donosi nalazi upravo u toj jednostavnosti.

Propast Troje počinje od Jelene; ova neobična priča počinje od lepote Hipatije Poter. Amerikanci imaju moć, što Evropljani ne shvataju baš uvek, da institucije stvaraju odozdo; to jest od zalaganja naroda. Kao i kod svih dobrih stvari, to ima svoje svetlije strane, od kojih je jedna, kao što su zapazili gospodin Vels i drugi, to da osoba može da postane institucija, a da ne postane zvanična institucija. Devojka zamašne lepote ili sjaja biće neka vrsta nekrunisane kraljice, čak i ako nije filmska zvezda ili jedna od Gibsonovih devojaka. Od onih koje su imale sreću, ili bolje reći nesreću, da na ovaj način opstaju u javnosti, bila je izvesna Hipatija Hard, koja se, od prvobitnog položaja sticanja najkićenijih komplimenata u društvenim rubrikama lokalne štampe, uzdigla do mesta nekog koga, u stvari, intervjuiše pravi novinar. O *Ratu i miru*, Patriotizmu i prohibiciji, kao i evoluciji i *Bibliji*, ona se izjašnjavala s čarobnim osmehom; i, ako nešto od toga nije izgledalo zaista blisko stvarnim osnovama njene slave, onda je gotovo podjednako teško bilo reći koje su prave osnove njene slave. Lepota, i uz to u svojstvu kćerke bogataša, jesu stvari ne tako retke u njenoj zemlji; ali tome je ona dodala i sve ono što privlači lutajući pogled novinara. Nijedan od njenih obožavalaca nikad je nije ni video, i nije se nadao da će je videti; a niko od njih niukoliko ne bi bio kadar da od bogatstva njenog oca izvuče bilo šta opipljivo. Bila je to jednostavno neka vrsta popularne romanse, savremena zamena za mitologiju; a time su udareni prvi temelji

jednoj mnogo oholijoj i burnijoj vrsti romanse u kojoj će se ona tek kasnije naći; i, u kojoj će mnogi uvideti da se ugled oca Brauna, kao i drugih, sveo na dronjke.

Oni koji su američku satiru prozvali Srceparajućim sesticama, prihvatili su – ponekad romantično – da se ona već udala za veoma uglednog i cenjenog poslovnog čoveka po imenu Poter. Čak ju je, na trenutak, bilo moguće smatrati gospođom Poter; prema opštem shvaćanju njen muž bio je samo muž gospođe Poter.

A onda je nastupio Veliki skandal, koji je njene prijatelje i neprijatelje užasn timer iznad svakog očekivanja. Njeno ime povezivano je (kao što neobičan izraz kaže) s izvesnim čovekom od književnosti, nastanjenim u Meksiku; po statusu Amerikancem, ali duhom pravim Hispano-Amerikancem. Na nesreću, njegovi poroci ličili su na njene vrline, upravo po tome što su bili izvrsna imitacija. On je bio niko drugi nego čuveni, to jest nečuveni Rudel Romanis; pesnik čija su dela postala opšte poznata po tome što su ih biblioteke zabranjivale, a policija progonila. U svakom slučaju, njena čista i tiha zvezda, videlo se, stajala je u konjunkciji s ovom kometom. On je, onako maljav i strastan, bio od sorte koja se porede s kometom; ovo prvo po portretima, drugo po poeziji. Takođe, bio je rušilačke prirode; rep komete bio je rep mnogih razvoda, koje neki nazivaju njegovim uspehom u ljubavi, a neki produženim neuspehom supruga. To je za Hipatiju bilo teško breme; postoje teškoće u vođenju savršenog ličnog života pred javnošću; nešto poput domaćinskog enterijera u izlogu radnje. Novinari su izveštavali o sumnjivim dejstvima Uzvišenog zakona ljubavi na Krajnje samopouzdanje. Pagani su aplaudirali. Srceparajuće sestrinstvo dopustilo je sebi prizvuk romantičnog sažaljenja; neki su, čak, bili toliko odvažni da navode delove iz pesme o Mod Miler, s tim da su od svih reči, usmenih ili pisanih, najjadnije bile ove: „Moglo je da bude“. A gospodin Agar P. Rok, koji je Srceparajuće sestrice mrzeo svetom i pravednom mržnjom, izjavio je da se, u ovom slučaju, potpuno slaže s onim kako je Bret Hart ređigovao pesmu:

„Jadniji su oni koje viđamo svakog dana; tako je, ali nije tako moralo da bude.“

Jer gospodin Rok je veoma čvrsto i s pravom bio uveren u to da veoma veliki broj stvari nije morao da se dogodi. On je u *Mineapolis Meteoru* bio zagriženi i neobuzdani kritičar narodnog izopačavanja, ali i odvažan i častan čovek. On je, verovatno, uspeo da se isuviše izvešti u duhu ogorčenja, ali bilo je dovoljno zdrave osnove u njegovim reakcijama usmerenim na traljave pokušaje da se, u savre-

menom novinarstvu i tračarenju, pobrkaju istina i laž. To je, najpre, iskazivao u obliku protesta protiv izvesnog sablažnjajućeg oreola romantike koji je lebdeo nad revolverašem i razbojnikom. Možda je bio previše sklon da, u svom neprimerenom nestrpljenju, smatra da je svaki revolveraš bio Latinos, a da je svaki Latinos bio revolveraš. Ipak, njegove predrasude, čak i kad su bile donekle provincijalne, bile su prilično osvežavajuće posle izvesne vrste preterano osetljivog i ganutljivog obožavanja heroja; jer, on je bio spreman da profesionalnog ubicu smatra predvodnikom mode, sve dok je štampa izveštavala o njegovom neodoljivom osmehu i savršenom večernjem odelu. U svakom slučaju, predrasude ništa manje nisu kiptele u grudima gospodina Roka, jer u vreme kad ova priča počinje, on se, u stvari, nalazio u zemlji Latinosa; dugačkim korakom, s one strane meksičke granice, žestoko je koračao uzbrdo prema belom hotelu oivičenom ukrasnim palmama, u kojem su, navodno, odseli Poterovi i u kojem je zagonetna Hipatija smestila svoj dvor. Agar Rok bio je izvrstan primerak puritanca, čak i po izgledu; možda je čak pre bio muževan puritanac iz sedamnaestog veka, nego mlak i prefinjen puritanac iz devetnaestog. Da ste mu rekli da mu starinski crni šešir, uobičajeno smrknuto lice i fine, kao od kamena crte lica, izgledaju turobno u zemlji sunca, palmi i loze, bio bi više nego zahvalan. Očima koje su blistale od sveopšteg podozrenja, osmatrao je nalevo i nadesno. I zaokupljen time, on spazi dve prilike kako se, na grebenu iznad njega, ocrtavaju naspram jasnog suprotnog sutorana; prilike u prolazu što, čoveku koji nešto podozreva, može da se učini čak i ne tako sumnjivim.

Jedna prilika bila je izuzetna sama po sebi. Stajala je tačno pod uglom druma koji zaokreće iznad doline, kao vođena smislom za orijentaciju, baš kao što je zauzela držanje kipa. Bila je umotana u veliku crnu kabanicu, u maniru Bajrona, a glava koja se iz nje dizala, onako crnomanjasta i privlačna, neobično je podsećala na Bajronovu. Ovaj čovek imao je istu onu kovrdžavu kosu i izvijene nozdrve; i kao da je ušmrknuo nešto od istog onog prezira i ogorčenja prema svetlu. U rukama je držao prilično dug prut, to jest, štap za šetnju, zašiljen taman koliko treba za planinarenje, na trenutak dočaravajući nestvaran utisak da se radi o koplju. A sve je izgledalo još nestvarnije usled nečeg komično protivrečnog u figuri drugog čoveka koji je nosio kišobran. Bio je to, zaista, nov i uredno umotan kišobran, sasvim različit od, recimo, kišobrana oca Brauna: i bio je uredno obučen poput službenika u laganom prazničnom odelu; zdepast, debeo, bradat čovek; međutim, prozaičan kišobran bio mu je

podignut, pa je čak njime i mahao pod ostrim uglom, tipičnim za napad. Onaj viši okomio se na njega, ali nekako zauzimajući odbramben stav; a onda se prizor pretvorio u komediju; jer, kišobran se otvorio sam od sebe a njegov vlasnik gotovo da je potonuo iza njega, dok je ovaj drugi imao izraz lica kao da kopljem probija taj ogroman, groteskni štit. Ali dugajlija nije naročito navaljivao, to jest nije se prepirao; on izvuče šiljak, nestrpljivo se okrenu i otperja niz drum; dok se drugi, ustajući i pažljivo sklapajući svoj kišobran, okreću u suprotnom pravcu, prema hotelu. Rok nije čuo ni reč ove prepirke koja mora da je prethodila ovom kratkom i prilično besmislenom telesnom sukobu; ali dok je išao uz drum, tragom zdepastog čoveka s bradom, razmotrio je tuce stvari. A romantična kabanica i zaista operski dobar izgled jednog čoveka, kad se razmotri s odlučnim samozalaganjem drugog, odgovarala je celoj priči koju je on počeo da istražuje; i znao je da ove dve neobične prilike može da označi njihovim imenima: Romanis i Poter.

Kad je zakoračio u trem sa stubovima, njegovo gledanje na stvar u svemu je naišlo na potvrdu; i tad je začuo kako je bradati čovek pojavio glas, prepirući se ili naređujući. Očigledno, obraćao se upravniku ili osoblju hotela, a Rok je čuo dovoljno da shvati da ih je debeljko upozoravao na nepredvidivu i opasnu priliku u okolini.

„Ako je on zaista već bio u hotelu“, odgovori zdepasti čovek na neko žamorenje, „sve što mogu da kažem jeste da je bolje da ga više ne puštate unutra. Na vašoj policiji je da potraži čoveka takvog opisa, ali u svakom slučaju, ne želim da uznemirava damu.“

Rok je slušao u mrtvoj tišini i osvešćivao se; zatim je kroz predvorje klisnuo prema ispustu u zidu, odakle je spazio hotelski registar i, okrenuvši poslednji ispisan list, on spazi da je „prilika“ zaista već dolazila u hotel. I tu iskrсну ime „Rudel Romanis“, te romantične javne ličnosti, ispisano veoma krupnim i kitnjastim stranim slovima; a ispod su, s neznatnim razmakom, premda zbijena, stajala imena Hipatije Poter i Elisa T. Potera, čitkim i nesumnjivo američkim rukopisom.

Rok ponovo pogleda oko sebe, namršteno i u obližnjoj i, čak, neupadljivoj dekoraciji hotela, spazi sve ono što je najviše mrzeo. Možda nije do kraja razumno prigovarati tome što pomorandže rastu na pomorandžinom drvetu, čak i u malim saksijama; još manje ako, na pohabanim zavesama ili izbledelim tapetama, rastu kao uobičajen vid ukrasa. Ali na nekakav čudan način, njemu su ovi crveni i zlatni meseci, dekorativno nanizani uz mesece od srebra, predstavljali tkivo cele mesečine. U njima je on spazio sve ono sentiment-

talno povlađivanje koje su njegova načela osuđivala kod savremenog ophođenja, a njegove predrasude nejasno povezivale s toplinom i prijatnošću juga. Smetalo mu je čak i da ugleda prizor parčeta mračnog platna koje napola prikazuje Vatoovog pastira s gitarom, ili plave keramičke pločice s uobičajenim prizorom Kupidona koji jaše na delfinu. Njegov svakidašnji osećaj govorio bi mu da je ove stvari, možda, video u izlogu radnje na Petoj aveniji; ali na mestu na kojem su se nalazile, podsećale su ga na glas sirene-rugalice paganskog Sredozemlja. A onda, odjednom, izgled svih ovih stvari kao da se promenio, kao da je nepomično ogledalo zatreperelo kad je nekakva prilika na trenutak sevnula pored njega; i on shvati da je celu prostoriju ispunilo prisustvo nečeg izazovnog. On se okrenu, gotovo na silu i s izvesnim otporom, i shvati da se našao oči u oči s čuvenom Hipatijom, o kojoj je tolike godine čitao i slušao.

Hipatija Poter, devojčko Hard, bila je jedna od onih kojima je reč „sjaj“ zaista pristajala bez pogovora i bez razmišljanja. Bolje reći, ona je potvrđivala ono što su o njoj govorile novine – da njena Ličnost iz nje izbija kao sjaj. Da je bila samostalna bila bi podjednako lepa i, za neke ukuse, mnogo privlačnija; ali oduvek su je učili tome da ima na umu da je samostalnost u stvari samo sebičnost. Umela je da kaže da je svoje Ja izgubila služeći; možda bi tačnije bilo reći da je svoje Ja potvrdila služeći; svejedno, u vezi sa služenjem imala je čvrstu veru. Stoga su njene nesvakidašnje zvezdane, plave oči zaista streljale, kao u onoj staroj metafori u kojoj oči kose kao Kupidonove strele, ubijajući na daljinu; ali uz izvesnu apstraktnu zamisao o pohodu s one strane obične koketerije. Njena svetlo-plava kosa, premda udešena poput oreola neke svetice, izgledala je gotovo kao električni sjaj. A kad je shvatila da je neznanac ispred nje bio gospodin Agar Rok iz *Mineapolis Meteora*, njene oči poprimile su snagu reflektora, dobacujući na horizontu do Sjedinjenih Država.

Međutim, u ovome je dama grešila, što joj se ponekad događalo. Jer Agar Rok nije bio Agar Rok iz *Mineapolis Meteora*. U tom času, bio je samo Agar Rok; u njemu se valjao silan i iskren talas moralne pobude, koji je daleko prekoračio granice odvažnosti jednog novinara. Osećanje, ta moćna smesa viteške osetljivosti na lepotu, svojstveno njegovoj naciji, i nepodnošljivog instinkta prema moralnom ponašanju od izvesne nepromenljive vrste, takođe svojstvenog njegovoj naciji, hrabrilo ga je da se suoči s divnim prizorom; i da nanese elegantnu uvredu. On se sećao prave Hipatije, neoplatoniste zanosne lepote, i toga kako je, kao dečak, drhtao pred Kingslijevom

romansom u kojoj je mladi monah potkazuje zbog njenog bluda i idolatrije. On se smrtno ozbiljan suoči s njom i reče:

„Oprostite mi, gospođo, hteo bih da s vama razgovaram nasamo.“

„Pa“, reče ona, prelazeći preko prostorije svojim sjajnim pogledom, „ne znam da li smatrate da smo na ovom mestu dovoljno nasamo.“

Rok takođe prelete pogledom preko prostorije i ne zapazi ni trunku života manje beživotnog od pomorandžinog drveća, ne računajući ono što je izgledalo poput ogromne, crne pečurke, za koju on shvati da je šešir nekog starosedelačkog sveštenika ili već nekog drugog ko je nehajno pušio crnu, domaću cigaru i, u svakom drugom pogledu, bio nepomičan kao i svaka biljka. On na trenutak osmotri teške, bezizrazne crte, primećujući neuljudenost tog seljačkog soja od kojeg sveštenici u latinskim, a naročito u latino-američkim zemljama, tako često potiču; i dok se cerio on neznatno spusti ton.

„Ne verujem da meksički *padre* zna naš jezik“, reče on. „Vidite da te lenje bube ne znaju nijedan jezik osim sopstvenog. Ama, mogu da se zakunem da je Meksikanac; mogao bi da bude bilo šta; recimo, Indijanski melez ili crnac. Ali jamčim vam da nije Amerikanac. Naši sveštenici nisu od takvog bezvrednog soja.“

„Otvoreno govoreći“, reče primerak tog bezvrednog soja, odmićući svoju crnu cigaru, „ja sam Englez i zovem se Braun. Ali molim vas da mi dopustite da se udaljim, budući da želite da ostanete nasamo.“

„Ako ste Englez“, reče Rok žučno, „trebalo bi da se odlikujete izvesnim uobičajenim nordijskim instinktom da protestujete protiv sve ove besmislice. Pa, ovog trenutka dovoljno je izjaviti da sam u prilici da posvedočim o tome da se u okolini vrzma prilično opasna prilika; dugajlija s kabanicom, kao na slikama pošasavelih pesnika.“

„Pa, time nećete postići mnogo“, reče sveštenik pomirljivo, „mnogstvo ljudi u okolini nosi kabanice, zbog toga što, posle sutona, mraz steže neočekivano brzo.“

Rok ga odmah ošinu svojim turobnim i sumnjičavim pogledom; kao da nazire izvesno vrdanje u interesu svega onoga što su za njega predstavljali šeširi u obliku pečurke i mesečina. „Ne radi se samo o kabanici“, zareža on, „nego pomalo i o načinu na koji ju je nosio. Ceo izgled tog čoveka bio je teatralan, sve do njegovog teatralno dobrog izgleda. I ako mi oprostite, gospođo, najozbiljnije vam savetujem da se niukoliko ne petljate s njim, ako se pojavi ovde i počne da vam dosađuje. Vaš muž već je naložio ljudima iz hotela da ga drže podalje od...“

Hipatija skoči na noge i, potpuno neobičnim gestom, zakloni lice, zarivajući prste u kosu. Izgledalo je da se potresla, verovatno je i jecala, ali čim se pribrala, njih dvojica prasnuse u grohotan smeh.

„Uh, svi ste vi tako čudni“, reče ona i, na način potpuno neuobičajen za nju, ona se sagnu, zapuca prema vratima i iščeznu.

„Malo histerišu kad se tako smeju“, reče Rok nelagodno; a onda, kao da je pretrpeo štetu, on se okrenu prema malenom svešteniku: „kao što sam rekao, ako ste Englez, zaista bi trebalo da ste, protiv ovih Latinosa, i da u svakom slučaju budete na mojoj strani. O, nisam ja od onih koji valjaju koještarije o Anglo-Saksoncima; ali postoji nešto što se zove istorija. Uvek možete da kažete da je Amerika primila svoju civilizaciju od Engleske.“

„Takođe, kako bismo obuzdali sopstvenu gordost“, reče otac Braun, „uvek treba da priznamo da je Engleska svoju civilizaciju primila od Latinosa.“

I ponovo u glavi ovog drugog sevnu razdražujuća misao da njegov sabesednik podiže ogradu oko njega, i to ne samo na pogrešnoj strani, nego i na tajanstven i dvosmislen način; i on osorno izjavi da nije u mogućnosti da razume.

„Pa, postojao je Latinos ili, možda južnjak, po imenu Julije Cezar“, reče otac Braun; „završio je s nožem u stomaku; znate, ti Latinosi uvek koriste noževe. A bio je još jedan, po imenu Avgustin, koji je na naše malo ostrvo doneo hrišćanstvo; i, verujte, zaista ne mislim da bismo bez ove dvojice bili naročito civilizovani.“

„U svakom slučaju, to pripada dalekoj istoriji“, reče donekle razdraženi novinar, „a ja sam uveliko zainteresovan za savremenu istoriju. Ono što ja vidim jeste da te hulje u našu zemlju donose paganizam i uništavaju sve hrišćanstvo koliko god da ga ima. Takođe uništavaju zdrav razum koliko god da ga ima. Sve ustaljene navike, sav pouzdan društveni poredak, celokupan način na koji su farmeri – naši očevi i dedovi – uredili život na ovom svetu, rastače se u vrelu kašu senzacija i sladostrasti o filmskim zvezdama koje se razvode svakog meseca ili otprilike tako, i svaku luckastu devojkicu na vode na pomisao da je brak samo način da se dobije razvod.“

„Potpuno ste u pravu“, reče otac Braun. „Razume se, u ovome se do kraja slažem s vama. Međutim, za neke stvari morate da uzmete u obzir i olakšavajuće okolnosti. Možda su ovi južnjački narodi skloniji takvoj vrsti nedostataka. Morate da imate na umu to da severnjački narodi greše u nečem drugom. Možda ovakvo okruženje ohrabruje ljude da romansama daju previše značaja.“

Na te reči, provali sve životno ogorčenje Agara Roka.

„Mrzim romansu“, reče on, tresnuvši po stočicu ispred sebe. „Četrdeset godina, na strani novina za koje sam radio, borio sam se s ološom iz pakla. Čim neka hulja odmagli s prvom kelnericom onda se to naziva romantičnim ljubavnim bekstvom ili tome slično; a sad se naša Hipatija Hard, kćerka pristojnih ljudi, uvukla u neku trulež od romantičnog razvoda, koji će celom svetu da se razglasi kao naj-srećnije kraljevsko venčanje. Oko nje obigrava ovaj ludi pesnik Romanis; i kladim se da za njim idu reflektori kao da je zaista pokvareni mali Latinos, koga na filmu nazivaju Velikim ljubavnikom. Video sam ga napolju; i lice mu je kao stvoreno za slikanje. Dakle, moje simpatije stoje na strani pristojnosti i zdravog razuma. Moje simpatije stoje uz sirotog Potera, običnog, iskrenog posrednika iz Pitsburga, koji smatra da ima pravo na sopstveni dom. A on se za to i bori. Čuo sam ga kako urla na upravu, naređujući da tu ništa-riju ne puštaju unutra; i to s punim pravom. Ljudi ovde izgledaju kao prepređena i smutljiva družina; ali mislim da im je on već ute-
rao strah u kosti.“

„U stvari“, reče otac Braun, „što se tiče upravnika osoblja hotela, potpuno se slažem s vama; samo, ne možete o svim Meksikancima suditi na osnovu njih. Uz to, mislim da gospodin o kome govorite ne samo da je urlao, nego je podelio dovoljno dolara da sve osoblje pridobije na svoju stranu. Video sam ih kako zaključavaju vrata i uzbuđeno šapuću. Usput, vaš običan, iskreni prijatelj izgleda da leži na novcu.“

„Ne sumnjam u to da mu posao dobro ide“, reče Rok. „On je zaista od najbolje vrste čestitog poslovnog čoveka. Šta time hoćete da kažete?“

„Hteo sam da kažem da to može da vam ukaže na drugu stvar“, reče otac Braun; i, podigavši se više nego učtivo, on izađe iz prostori-
rije.

Te večeri Rok je veoma pažljivo motrio na Poterove; i stekao neke nove utiske, premda nijedan od onih koji bi poremetili njegovo duboko osećanje o onom naopakom koje je verovatno zapretilo miru u kući Poterovih. Sam Poter pokazao se dostojnim nešto bližeg proučavanja; iako ga je novinar u početku prihvatio ga prozaičnog i nenametljivog, bilo je pravo uživanje dopreti do tananijih crta u čoveku koga je smatrao herojem, to jest, žrtvom tragedije. Poter je zaista imao zamišljeno i osobeno lice, premda zabrinuto i povremeno mrzovoljno. Rok je stekao utisak da se čovek oporavljao od izvesne bolesti; osedela kosa bila mu je retka, ali prilično duga, kao da

je odnedavno prestao da vodi računa o njoj, a prilično neobična brada kod posmatrača je stvarala istovetnu predstavu. Nema sumnje, jednom ili dva puta obratio se svojoj ženi na prilično grub i osoran način, galameći o tabletama ili nekoj pojedinosti iz nauke o vare-nju; međutim, njegova stvarna briga, bez ikakve sumnje, odnosila se na opasnost spolja. Njegova žena ulagivala mu se na divan, premda donekle snishodljiv način strpljive Grizelde; ali isto tako, njen pogled neprestano je preletao prema vratima i kopcima, kao da neosnovano strahuje od invazije. Rok je dobio samo dobar razlog da, po-sle njenog neobičnog istupa, strahuje od činjenice da bi njen strah mogao da se pokaže samo neosnovanim.

A nesvakidašnji događaj zbio se u ponoć. Rok se, smatrajući da upravo on treba da bude onaj ko poslednji odlazi na spavanje, neobično iznenadio zatekavši oca Brauna kako, i dalje dobro ušuškan ispod pomorandžinog drveta u predvorju, bezbrižno čita knjigu. Bez suvišnih reči novinar uzvрати laku noć koju mu je poželio ovaj drugi, i zatim kroči na stepenište, kad iznenada spoljašnja vrata posko-čiše na šarkama, zatresoše se i zazvečaše pod navalom udaraca spolja; a gromki glas, jači od svakog od tih udara, zaori se svom silinom, zahtevajući da uđe. Novinar je, na neki način, bio siguran da udarci po-tiču od zašiljenog štapa, nalik planinskom. On se okrenu prema za-mračenom prizemlju, i spazi kako se posluga uzmuvala tamo-amo, proveravajući da li su vrata zaključana, ali ne otključavajući ih. Za-tim se polako pope do svoje sobe, i sede da onako razjaren sastavi svoj izveštaj.

Opisao je opsadu hotela; zlokobnu atmosferu; oronulu raskoš kuće; lukavo izvrđavanje sveštenika; iznad svega, onaj užasan krik spolja, poput vuka koji se šunja oko kuće. Zatim, dok je pisao, on začu nov zvuk i odjednom se uspravi. Bio je to dug, ponovljeni zvižduk, i u takvom raspoloženju on ga je već dvaput prokleo, jer je uve-liko podsećao na znak zaverenika i ljubavni zov ptice. Usledila je mrtva tišina, tokom koje je sedeo kao ukočen; zatim se naglo podi-gao; jer začuo je još jedan šum. Bio je to slab zvižduk, posle kojeg je usledio oštar tresak, to jest zveket; i bio je gotovo siguran da neko izbacuje nešto kroz prozor. Nečujno se spustio niz stepenice, do prizemlja koje je tog časa bilo u mraku i pusto; ili gotovo pusto. Jer maleni sveštenik i dalje je sedeo ispod pomorandžinog žbuna i, uz svetlost slabe svetiljke, i dalje čitao svoju knjigu.

„Izgleda da sedite do kasno“, reče on grubo.

„Pravi raspusnik“, reče otac Braun, podižući pogled uz širok os-meh, „u sitne sate čita *Ekonomiju zelenastva*.“

„Kuća je zaključana“, reče Rok.

„Veoma brižljivo zaključana“, uzvratí ovaj drugi. „Vaš bradati prijatelj izgleda da je preduzeo sve mere opreza. Usput, vaš bradati prijatelj je pomalo smeten; za večerom sam imao utisak da je prilično namргоđen.“

„Sasvim prirodno“, iskezi se ovaj drugi, „ako smatra da divljaci iz ovog divljeg predela nasrću na porodični život.“

„Zar ne bi bilo bolje“, reče otac Braun, „ako bi pokušao da svoj porodični život učini lepšim iznutra, umesto da ga štiti od stvari spolja.“

„O, znam da ćete isplesti sva moguća kazuistička opravdanja“, reče drugi; „možda je bio previše žustar prema svojoj ženi; ali pravo je na njegovoj strani. Vidite, čini mi se da ste prilično nedokučiv tip. Mislim da o ovome znate više nego što govorite. Šta se, kog đavola, događa u ovoj paklenoj kući? Zbog čega ste budni čitave noći?“

„Pa“, reče otac Braun strpljivo, „mislio sam da će moja soba biti potrebna.“

„Potrebna kome?“

„Otvoreno govoreći, gospođi Poter bila je potrebna još jedna soba“, objasni otac Braun jasno kao dan. „Ustupio sam joj svoju, zbog toga što mi je pošlo za rukom da otvorim prozor. Ako hoćete, podite i uverite se.“

„Prvo ću proveriti nešto drugo“, reče Rok škrgućući zubima. „Svoje majmunske trikove ostavite za ovu špansku majmunsku kuću, ali ja se i dalje držim civilizacije.“ I on odjuri u telefonsku kabinu i pozva redakciju svojih novina, prosuvši celu priču o poročnom svešteniku koji se našao pri ruci poročnom pesniku. Zatim otrča uz stepenice, pravo u sveštenikovu sobu, u kojoj sveštenik samo što je upalio kratku sveću, obasjavajući širom otvorene prozore s druge strane.

I stigao je taman na vreme da spazi kako ispod prozora, na travnjaku, nekakav nasmešeni gospodin otkaćinje neku vrstu primitivnih lestvi s prozorskog praga i zatim ih umotava. A nasmešeni gospodin bio je visok i crnomanjast gospodin u pratnji plavokose ali podjednako nasmejane dame. Ovog puta, gospodin Rok nije uspeo da se uteši ni time što je njen smeh nazvao histeričnim. Jer bio je zaprepašćujuće stvaran; i potrcavši niz vijugavu baštensku stazu, ona i njen trubadur iščezoše u crnom čestaru.

Agar Rok okrete se prema svom pratiocu licem konačne i grozne pravde; kao na Strašnom sudu.

SADRŽAJ

Skandal oca Brauna	7
Po jedna s nogu	22
Prokletstvo knjige	42
Zeleni čovek	55
Potraga za gospodinom od ugleda	72
Zločin jednog komuniste	88
Vrh zihernadle	104
Nerešiv problem	122
Seoski vampir	138